

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1050/24
20.3.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, из ..., чији је заједнички пуномоћник Игор Стојичић, адвокат из Београда, Прашка 42/2, против тужене Агроиндустријско комерцијалне банке “Аик банка” а.д. Београд, са седиштем у Београду – Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 115ђ, чији је пуномоћник Леа Герасимовић, адвокат из Београда, Војводе Миленка 13/4, ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о жалбама тужилаца и тужене изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 20.3.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године, у првом и трећем ставу изреке пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године у другом ставу изреке, тако што се **УТВРЂУЈЕ** да је ништава и да не производи правно дејство одредба уговора о кредиту за куповину непокретности број ... са датумом од 21.5.2008. године, закљученог дана 29.5.2008. године, између “Волкс банк” а.д. Београд - правног претходника тужене Агроиндустријско комерцијалне банке “Аик банка” а.д. Београд и тужилаца АА - корисника кредита и ББ - солидарног дужника и то одредба члана 4 тачка 4.3 која гласи: “Накнада за одржавање рачуна 10 евра годишње у динарској противвредности на име провизије која се наплаћује на сваких 12 месеци до коначне отплате кредита, а почиње да се наплаћује по истеку прве године отплате кредита”. Одредба члана 4 тачка 4.5 која гласи: “Накнада на име трошкова обраде захтева за осигурање кредита код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита 30 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан подношења захтева за кредит”. Одредба члана 5 тачка 5.3 која гласи: “Корисник кредита се обавезује да у циљу осигурања овог уговора код Националне корпорације за

осигурање стамбених кредита на дан пуштања кредита у коришћење плати банци премију осигурања у висини од 2,2% износа одобреног кредита утврђеног у члану 1 овог уговора”.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године, у четвртном ставу изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Агроиндустријско комерционална банка “Аик банка” а.д. Београд да на име стицања без основа због неосноване наплате накнаде за одржавање рачуна, тужиоцима АА и ББ, обоје из ... исплати:

- износ од 947,15 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2009. године, па до исплате;
- износ од 1.028,21 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2010. године, па до исплате;
- износ од 969,27 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2011. године, па до исплате;
- износ од 1.116,45 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2012. године, па до исплате;
- износ од 1.133,63 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2013. године, па до исплате;
- износ од 1.179,75 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2014. године, па до исплате;
- износ од 1.205,29 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2015. године, па до исплате;
- износ од 1.233,96 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2016. године, па до исплате;
- износ од 1.227,69 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2017. године, па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године у петом ставу изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Агроиндустријско комерционална банка “Аик банка” а.д. Београд, да на име стицања без основа због неосноване наплате премије осигурања код НКОСК исплати тужиоцима АА и ББ, обоје из ... износ од 124.279,65 динара са законском затезном каматом почев од 30.5.2008. године, па до исплате, у року до 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године у шестом ставу изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Агроиндустријско комерционална банка “Аик банка” а.д. Београд, да на име стицања без основа због неосноване наплате трошкова обраде захтева за осигурање кредита тужиоцима АА и ББ, обоје из ... исплати износ од 2.438,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.5.2008. године, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у седмом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023.године, тако што се обавезује тужена Агроиндустријско комерционална банка “Аик банка” а.д. Београд да тужиоцима АА и ББ, обоје из ... на име трошкова првостепеног поступка исплати износ од 423.970,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате,

све у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Агроиндустријско комерцијална банка “Аик банка” а.д. Београд да тужиоцима АА и ББ из ... солидарно на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 53.300,00 динара у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 581/23 од 29.11.2023. године, првим ставом изреке утврђено је да су ништаве и да не производе правно дејство одредбе уговора о кредиту за куповину непокретност број ... са датумом од 21.5.2008. године, закљученог дана 29.5.2008. године, између “Волксбанк” а.д. Београд - правног претходника тужене Агроиндустријско комеријалне банке “Аик банка” а.д. Београд и тужилаца АА - корисника кредита и ББ - солидарног дужника и то одредба члана 4 тачка 4.1 кога гласи: “Накнада за обраду захтева 0,5% од износа кредита. Корисник је сагласан да банка приликом исплате кредита задужи његов рачун код банке за износ ове накнаде”. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се утврди да су ништаве и да не производе правно дејство одредбе наведеног уговора о кредиту и то одредба члана 4 тачка 4.3 која гласи: “Накнада за одржавање рачуна 10 евра годишње у динарској противвредности на име провизије која се наплаћује на сваких 12 месеци до коначне отплате кредита, а почиње да се наплаћује по истеку прве године отплате кредита”, одредба члана 4 тачка 4.5 која гласи: “Накнада на име трошкова обраде захтева за осигурање кредита код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита: 30 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан подношења захтева за кредит”; одредба члана 5, тачка 5.3 која гласи: “Корисник кредита се обавезује да у циљу осигурања овог уговора код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита на дан пуштања кредита у коришћење плати банци премију осигурања у висини од 2,2% износа одобреног кредита утврђеног у члану 1 овог уговора.” Трећим ставом изреке, обавезана је тужена да на име стицања без основа због неосноване наплате трошкова обраде захтева за кредит тужиоцима исплати износ од 28.810,51 динара са каматом по Закону о затезној камати почев од 30.5.2008. године до исплате. Четвртим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу у коме је тражено да се обавезе тужена да тужиоцима на име стицања без основа због неосноване накнаде за одржавање рачуна исплати појединачно означене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Петим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да на име стицања без основа због неосноване наплате премије осигурања код НКОСК исплати тужиоцима износ од 124.279, 45 динара са каматом по Закону о затезној камати почев 30.5.2008. године, до исплате. Шестим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу у коме је тражено да се обавезе тужена да на име стицања без основа због неосноване наплате трошкова обраде захтева за осигурање кредита тужиоцима исплати износ од 2.438,00 динара са каматом по Закону о затезној камати почев од 24.5.2008. године до исплате. Седмим ставом изреке, обавезана је

тужена да тужиоцима солидарно на име трошкова поступка исплати износ од 184.345,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате.

Благовремено изјављеним жалбама тужиоци и тужена побијали су првостепену пресуду и то тужиоци због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права у другом, четвртном, петом, шестом и седмом ставу изреке, а тужена из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11 ... 18/20) у првом, трећем и седмом ставу изреке.

Тужена је доставила одговор на изјављену жалбу тужилаца.

Трошкове другостепеног поступка опредељено су тражили.

Испитујући правилност првостепене пресуде сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужилаца основана, а да жалба тужене није основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, тако да се она жалбом тужене неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци АА - корисник кредита и ББ - солидарни дужник, су са правним претходником тужене банке дана 29.5.2008. године, закључили уговор о кредиту за куповину непокретности, са датумом 21.5.2008.године. Наведеним уговором банка је одобрила кредит у износу од 112.669 цхф у динарској противвредности по средњем курсу НБС са учешћем корисника од 21% од вредности купопродајног уговора, са наменом кредита за куповину непокретности. Предвиђен је рок враћања кредита од 360 месеци. Уговорено је да се кредит враћа у једнаким месечним ануитетима у динарској противвредности по продајном курсу банке важећем на дан уплате (члан 1), износ камате банка је обрачунавала 4,75 % на годишњем нивоу фиксно по истеку прва три месеца у висини тромесечног либора који је објављен на дан који два радна дана претходи почетку наредног тромесечног периода за који се утврђује каматна стопа плус 2,45% поена на тромесечном нивоу. Уговором је предвиђено да банка у случају битних промена услова на домаћем или иностраном тржишту задржава право промене каматне стопе у складу са актима своје пословне политике о чему је дужна да благовремено обавести корисника кредита. Уговорено је да корисник кредита плаћа накнаду за обраду захтева од 0,5% на износ кредита (члан 4 тачка 1), накнаду за одржавање рачуна 10 евра годишње у динарској противвредности на име провизије која се наплаћује на сваких 12 месеци, до коначне отплате кредита (члан 4 тачка 3), накнаду за конверзију валуте у износу од 1% на дуговани износ, накнаде на име трошкова обраде захтева за осигурање кредита код НКОСК у износу од 30 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан подношења захтева (члан 4), као и све трошкове осигурања, трошкове процене непокретности, као и да у

циљу осигурања уговора код НКОСК на дан пуштања кредита банци плати премију осугарања у висини од 2,2% износа одобреног кредита (члан 5). Дана 1.7.2019. године тужиоци су са правним предходником тужене закључили уговор о конверзији, којим се правни предходник тужене обавезала да преостали износ дуга тужилаца конвертује у дуг индексиран у евре, те је утврђено да дуг након извршене конверзије износи 70.914,93 евра, који је умањен и износи 43.967,26 евра. Решењем Другог општинског суда у Београду Дн 848/08 од 23.05.2008. године, извршене је укњижба заложног права извршене вансудске хипотеке првог реда на непокретностима, а по основу закљученог уговора о куповини непокретности број ... од 29.05.2008. године. Према изјави тужиоца ББ са рочишта одржаног дана 29.11.2023. године, тужиоци нису спорили да је постојало више варијанти кредита, с тим што је овај који је осигуран код НКОСК био са нижом каматном стопом него онај који није био осигуран, нико им није објаснио сврху осигурања код НКОСК нити су добили писану понуду, а за тај кредит су се одлучили јер је имао нижу каматну стопу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у складу са члановима 12, 18, 44, 45, 46, 47, 100, 103, 105 и 1065 Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85, 45/89- Одлука УСЈ и 57/89), ("Службени лист СРЈ", број 31/93), ("Службени лист СЦГ", број 1/2003- Уставна повеља) и ("Службени гласник РС" број 18/2020), члановима 17 став 4 тачка 10, 19 став 1 тачка 12 и 19 став 3 Закона о заштити корисника финансијских услуга ("Службени гласник РС", бр. 36/2011 и 139/2014) и члана 43 Закона о банкама ("Службени гласник РС", број 107/2005, 91/2010 и 14/2015) оценио да тужиоци нису били обавештени на основу чега је трошак за обраду кредитног захтева и пуштање кердита утврђен, односно нису могли да процене оправданост износа накнаде за обраду кредита и пуштање кредита, нити су били упознати са тим колики је заиста трошак банке за ту ставку, с обзиром да члан 4 тачка 4.1 предметног уговора не прецизира који су то стварни трошкови за обраду кредитног захтева и зашто се исти везује за износ кредита, због чега је тужиоцима био непознат механизам по коме се добија висина тих трошкова, а што их доводи у неравноправан положај у односу на тужену банку, те је утврдио да је ништава одредба предметног уговора о кредиту садржана у члану 4 тачка 4.1 која се односи на накнаду за обраду кредитног захтева. С обзиром на утврђење ништавости наведене одредбе првостепени суда је обавезао тужену да тужиоцима у смислу одредбе члана 104 Закона о облигационим односима исплати више наплаћен износ са припадајућом каматом у смислу члана 214 Закона о облигационим односима и одлучио као у првом и трећем ставу изреке првостепене пресуде. Првостепени суд је оценио као неоснован тужбени захтев тужилаца за утврђење ништавости одредбе члана 4 тачка 4.3 (накнада за одржавање рачуна), члан 4 тачка 4.4 (накнада за обраду захтева код НКОСК) и ништавост одредбе члана 5 тачка 5.3 (исплата банци премије осигурања код НКОСК), с обзиром да је закључио да се у конкретном случају ради о слободној вољи уговорних страна, о тачно одређеном износу, да уговарање истог није забрањено принудим прописима, те нашавши да је банка поступала у складу са начелом савесности и поштења, без обзира што не постоји документ који би представљао јасно изражену понуду, међутим имајући у виду степен савесности који је морао постојати код клијента, не само приликом уговарања него при извршењу своје уговорне обавезе. Приликом уговарања предметних одредби по оцени првостепеног суда није нарушена равнотежа уговорних страна и исте представљају израз слободне воље уговорних страна, Такође, код накнаде за обраду кредитног захтева код НКОСК ради се о јасно

одређеном и специфицираном трошку који наплаћује НКОСК, а имајући у виду да су тужиоци сами изабрали стамбени кредит осигуран код НКОСК од више варијанти кредита, закључио је да се исти не могу се ослободити обавезе плаћања износа осигурања код НКОСК. Такође је, првостепени суд оценио да није ништава спорна одредба уговора која се односи на исплату у банци премије осигуравања код НКОСК у износу од 124.279,75 динара којим банка осигурава своје потраживању у случају ненаплативости, те без обзира што је тај трошак неосновано пребачен на корисника кредита с обзиром да је тужена банка доказала да је наведена исплата премије осигурања довела до закључења уговора о кредиту са повољнијом каматном стопом у односу на каматну стопу код уговора који нису осигурани код НКОСК, што није спорио ни тужилац изјашњавајући се на рочишту. Имајући у виду наведено одлучио је као у другом ставу изреке побијане пресуде. Првостепени суд је оценио да тужена није дужна да тужиоцима врати оно што је примила по основу наведених уговорних одредби и одлучио је као у четвртом, петом и шестом ставу изреке, сходно одредби члана 104 Закона о облигационим односима. Првостепени суд је разматрајући приговор застарелости истакнутом од стране тужене оценио да је исти неоснован, с обзиром да се ради о примени института стицања без основа из члана 210 Закона о облигационим односима и да се примењује општи рок застарелости од 10 година у смислу члана 371 Закона о облигационим односима, те с обзиром да је предметни уговор закључен дана 29.5.2008.године, а да је тужба поднета дана 23.5.2018. године, није прошао десетогодишњи општи рок застарелости, па потраживање није застарело.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право и за своју одлуку у потврђујућем делу дао довољне и јасне разлоге које у целости прихвата и Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом тужене оспорава оцена изведених доказа, јер суд у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку по слободном уверењу оцењује које ће чињенице узети као доказане, у конкретном случају ова оцена је заснована на савесној и брижљивој оцени сваког доказа засебно и свих доказа заједно, те на основу резултата целокупног поступка што произлази из образложења побијане пресуде, односно могуће је закључити која чињеница је на основу којег доказа и из којих разлога узета као утврђена.

Према члану 7 Закона о парничном поступку странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и дужне су да предложе доказе којима се те чињенице утврђују. Суд утврђује чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева искључиво на основу предложених и изведених доказа и одлуку доноси по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, односно на основу резултата целокупног поступка. Тужена је током првостепеног поступка и у жалби навела да су тужиоци били упознати са свим одредбама уговора на које су пристали, да је накнада за обраду кредитног захтева, као и све остале накнаде за одржавање рачуна, обраду захтева код НКОСК, исплате банци премије осигурања код НКОСК, били обавештени који су то општи услови пословања под којима тужена банка послује и на основу којих су тужиоци могли донети правилну одлуку да ли ће закључити предметни уговор о кредиту, међутим за исто током првостепеног поступка тужена није пружила доказе.

Одредбом члана 231 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ако суд на основу изведених доказа не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правила о терету доказивања. Ставом 2 истог члана прописано је да странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије одређено. Дакле, терет доказивања чињеница која су битне за доношење одлуке, односно за настанак или остваривање права, сноси странка која тврди да има то право. Из тих разлога, ако суд на основу изведених доказа не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању исте закључиће применом правила о терету доказивања прописаном чланом 231 Закона о парничном поступку .

Банка има право на наплату трошкова и накнаду банкарских услуга, због чега одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да банци плати трошкове кредита није ништава, под условом да је понуда банке садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита. Трошкови обраде кредита и пуштање кредита у течај, као и други трошкови које банка обрачунава кориснику приликом одобравања кредита или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава кориснику кредита у току реализације уговора о кредиту морају бити јасни, а могу бити исказани у процентуалном износу, кроз обрачун ефективне каматне стопе.

Законом о банкама и другим финансијским организацијама (“Службени лист СРЈ”, бр. 32/93...37/02 и “Службени гласник РС”, бр. 72/03...107/05) важећим у време када је спорни уговор о кредиту закључен, између осталог било је прописано да се банка може бавити и кредитним пословима – давањем и узимањем кредита (члан 21 став 1); да Народна банка Србије прописује основне елементе поступка, као и минимални садржај докумената за обављање послова из члана 21 и члана 22 тог закона (члан 23 а) и да се актима пословне политике банке утврђују ближи услови и начин обављања послова из чланова 21 и 22 тог закона (члан 24).

Одлуком о јединственом начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите (“Службени гласник РС”, бр. 57 од 30.6.2006. године) важећом у време када су странке закључиле предметни уговор о кредиту тачком 5 став 1 одредба 1 предвиђено ја да понуда банке која се односи на кредите које одобрава, треба да јасно и недвосмислено садржи следеће податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе - висину номиналне каматне стопе на депозит, односно кредит, износ накнада и трошкова које банка обрачунава клијенту у поступку полагања депозита, односно одобравања кредита, износ накнада и трошкова који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава клијенту у току реализације уговора о депозиту, односно кредиту, док је тачком 7 став 1 прописано да се при закључењу уговора о кредиту клијенту уз уговор уручује један примерак плана отплате кредита, као и преглед битних елемената тог кредита, који садржи податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе, као и оне који се не укључују у тај обрачун, подаци који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе су износ кредита, период отплате, номинална каматна стопа, укупан износ камате која се плаћа у току коришћења кредита, укупан износ других трошкова које клијент треба да плати у току коришћења кредита и износ отплатне рате, док се у обрачун ефективне каматне стопе не укључују подаци из тачке 5 став 1 одредба под 2 одлуке. Преглед битних елемената сачињава се на обрасцу прописаном Упутством за

примену одлуке о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите (“Службени гласник РС”, бр. 57 од 30.6.2006. године, 88/2006).

Према члану 103 став 1 Закона о облигационим односима уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, а на ништвост суд пази по службеној дужности на основу члана 109 истог закона.

Одредбом члана 1065 Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о кредиту банка обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором, док је чланом 1066 истог закона прописано да се уговор о кредиту закључује у писаној форми, што значи да се у писаном тексту уговора могу утврдити износ, као и услови давања, коришћења и враћања кредита.

Банка има право на наплату трошкова и накнаду банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, понудом која је то садржала уз одређење да ли су фиксни или променљиви, ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене.

Према правном ставу усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда дана 16.9.2021. године о дозвољености уговарања премије осигурања, као обавезе корисника кредита код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, правно је ваљана одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да плати банци премије осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, под условом да је та обавеза јасно предочена кориснику кредита у предуговорној фази исказивањем те врсте трошкова кредита и његовог процентуалног или номиналног износа у понуди. Банка није дужна да корисника кредита упозна са структуром и начином обрачуна премије осигурања.

У конкретном случају, према утврђеном чињеничном стању, тужена није доказала да је у предуговорној фази информисала тужиоце о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на њихов терет. Тужена није доказала да је тужиоце писаном понудом, која садржи све податке из тачке 5 став 1 и 2 Одлуке о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите (“Службени гласник РС” бр. 57/06) важеће у време закључења предметног уговора о кредиту јасно и недвосмислено упознала са износом накнада и трошкова кредита. Због тога је правилно првостепени суд, сходно одредби члана 103 став 1 Закона о облигационим односима, закључио да је ништава одредба уговора закљученог између парничних странака, у погледу накнаде за обраду кредитног захтева, јер је противна принудним прописима. Последица ништавости је обавеза тужене да тужиоцима врати оно што је примила по основу ништаве одредбе уговора, а са законском затезном каматом од дана стицања, у смислу одредбе члана 104 став 1 и 3 у вези са члановима 210 и 214 Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим имајући у виду наведено, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право када је одлучио као у ставу другом, четвртом, петом и шестом ставу изреке, а на шта се основано указује жалбом тужилаца, а о правилној примени материјалног права другостепени суд води рачуна и по службеној дужности у складу са чланом 386 став 3 у вези са чланом 376 Закона о парничном поступку.

Првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев за утврђење ништавости одредби уговора о кредиту на име накнаде за одржавање рачуна у износу од 10 евра годишње у динарској противвредности на име провизије која се наплаћује на сваких 12 месеци, до коначне отплате кредита, на име накнаде за трошкове обраде захтева за осигурање кредита код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита у износу од 30 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан подношења захтева за кредит, као и за утврђење ништавости одредбе уговора којом се корисник кредита обавезује да у циљу осигурања уговора код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита на дан пуштања кредита у коришћење плати банци премију осигурања у висини од 2,2% износа одобреног кредита, пошт је оценио да се у конкретној ситуацији ради о слободној вољи уговорних страна, о тачно одређеном фиксном износу и накнади која није забрањена законским прописима, без обзира што не постоји документ који би представљао јасно изражену понуду, што, по оцени првостепеног суда, не може утицати на другачију одлуку у овој правној ствари, с обзиром на степен савесности, који је морао постојати код клијента не само приликом уговарања, него и при извршењу своје уговорне обавезе исплате накнаде за одржавање рачуна, накнаде за обраду захтева код НКОСК и приликом уговарања да се банци исплати премија осигурања код НКОСК, без обзира што се ради о одредби уговора којом банка осигурава своје потраживање у случају ненаплативости и тај трошак неосновано пребацује на корисника кредита.

Међутим, уговарање обавезе да једна уговорна страна сноси трошкове друге стране није противна члану 1065 ЗОО, али се такво уговарање не може посматрати независно од општих начела Закона о облигационим односима имајући у виду да је банка финансијска стручна и доминантна уговорна страна. Тако, начело аутономије воље из члана 10 Закона о облигационим односима претпоставља да би у таквој ситуацији клијент банке имао слободу уговарања само уколико зна врсту и висину трошкова банке за које се обавезао да ће их сносити. Начело равноправности странака из члана 11 наведеног закона подразумева да је у том случају кориснику кредита дата могућност да се упозна са врстом и ценом трошкова банке које се уговором на њега преваљује и да процени да ли су ти трошкови заиста учињени, или ће бити учињени, да ли је њихова цена одговарајућа или се произвољно наплаћује. Начело савесности и поштења из члана 12 истог закона захтева да уговарање обавезе плаћање трошкова банке, треба да садржи спецификацију трошкова и њихове висине, да би се избегла могућност злоупотребе у реализацији те уговорне обавезе, односно могућност да банка наплати више пута исти трошак, односно да наплати и трошкове које уопште није имала, као и да предмет такве обавезе учини одређеним сходно члану 46 истог закона.

Начело из члана 15 истога закона захтева да странке у заснивању уговорних односа полазе од начела једнаке вредности узајамних давања.

Имајући наведено у виду, одредбе предметног уговора којима се уговара накнада за одржавање рачуна, накнада за обраду захтева код НКОСК и накнада на име премије осигурања коју су тужиоци обавезани да исплате банци ништаве су у смислу члана 103 Закона о облигационим односима. Наиме, наведени трошкови нису јасно исказани ни дефинисани, у уговору о кредиту није прецизирано на шта се односи уговорена накнада за одржавање рачуна, накнада за обраду захтева и премије осигурања, нити зашто се трошак премије осигурања исказује у процентуалном износу за износ одобреног кредита. Структура тих трошкова није одређена нити је тужиоцима била позната у време закључења уговора. Таквим уговарањем банка је поступила супротно начелима из чланова 10, 11 и 15 Закона о облигационим односима, супротно члану 1065 Закона о облигационим односима. Такође, тужена банка у конкретном случају није доказала да је у предуговорној фази достављањем понуде информисала тужиоце о врсти и висини накнада и других трошкова који падају на њихов терет, односно тужена банка током поступка није доставила понуду којом је информисала тужиоце о кредиту, односно о трошковима кредита.

С обзиром да су наведени трошкови додатно наплаћени пре пуштања кредита у коришћење, то је тужена обавезана да тужиоцима исплати досуђене износе на име стицања без основа, применом члана 210 Закона о облигационим односима са каматом од стицања у смисли члана 214 Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога, применом члана 394 тачка 4 Закона о парничном поступку у вези са чланом 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом, трећем, четвртном и петом ставу изреке ове пресуде.

Основано се жалбом тужилаца указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова одлучује суд ценећи све околности.

Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Међутим, основано се у жалби тужилаца указује на то да првостепени суд није применио тарифни број 13 став 7 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, којим је прописано да ако је тужбом, противтужбом или другим поднеском постављено више кумулативних захтева, адвокату припада пун износ накнаде који се увећава за по 50 % те накнаде за други и сваки даљи захтев. С обзиром на то да су у

тужби тужиоци поставили пет захтева применом наведеног тарифног броја тужиоцима за састав тужбе припада износ од 60.750,00 динара. Неосновано се жалбом указује да наведеном увећању има места за састав осталих поднесака и за заступање на рочиштима.

Тужиоци немају право на увећање за састав поднесака којима није постављено више кумулативних захтева, јер правилна примена одредбе тарифног броја 13 став 7 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката подразумева да адвокату припада пун износ награде увећан за 50 % од те награде за сваки други и сваки даљи захтев, само уколико се тим поднеском поставља тај захтев, с обзиром на то да је смисао наведене одредбе у томе да се постављање сваког кумулативног захтева посебно вреднује. Према тарифном броју 15 при утврђивању награде за заступање полази се од награде прописане за поднеске којима се покреће поступак, али не од увећане награде која се обрачунава за састављање поднесака којима се постављају кумулативни захтеви, када се има у виду смисао прописаног увећања награде из тарифног броја 13 став 7.

Тужиоцима, с обзиром на исход спора и опредељене трошкове, у складу са члановима 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку припада право на накнаду трошкова првостепеног поступка у висини трошкова за заступање од стране пуномоћника – адвоката, уз урачунато увећање због заступања две странке у складу са одредбом члана 17 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и то за заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 27.000,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште 16.875,00 динара, за састав тужбе износ од 60.750,00 динара, за састав четири образложена поднеска износ од по 20.250,00 динара, за састав једне жалбе од 15.6.2021.године, у износу од 40.500,00 динара, као и на име судске таксе за тужбу у износу од 77.045,00 динара и судске таксе на првостепену пресуду у износ од 12.800,00 динара, у укупном износу од 423.970,00 динара, све одмерено према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи, а са законском затезном каматом у смислу одредбе члана 277 и 324 Закона о облигационим односима од извршности до исплате.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у трећем ставу изреке.

Како су тужиоци успели са жалбом, то су им сходно члану 165 став 2 у вези са чланом 154 став 1 и чланом 163 став 1 и 2 Закона о парничном поступку досуђени трошкови другостепеног поступка за састав жалбе од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од 40.500,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и у висини таксе за жалбу од 12.800,00 према Таксеној тарифи, укупно, 53.300,00 динара, одлуком садржаном у седмом ставу изреке.

Како тужена није успела са жалбом, а састав одговора на жалбу од стране пуномоћника адвоката не представља нужан трошак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, то је у складу са чланом 165 став 1 у вези са чланом 153 став 1 Закона о парничном поступку одбијен као неоснован њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у осмом ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић